

Drie dagen kunsten in de luwte

Vlaams-Brabant geeft minder bekende kunstenaars podium

Ilse VAN HALST

De tweede editie van het 'kalkmuntfestival' *In de luwte*, het weekend na Hemelvaartsdag in de Vlaams-Brabantse gemeente Roosdaal, voert artiesten ten tonele die je doorgaans niet terugvindt op de bekende festivalafiches. Hun muziek wordt niet grijsgedraaid op de radio. Ze zijn 'in de luwte' bezig met hun kunst. Dit jaar gaat veel aandacht naar het accordeon.

„Steeds in dezelfde vijver vissen gaat vervelen”, legt artistiek coördinator Walter Evenepoel uit. „Bovendien zijn er zoveel kunstenaars en kunstvormen die nergens aan bod komen, behalve in de eigen beperkte kring, terwijl die ontzettend veel kwaliteit hebben. Wij willen de nadruk leggen op de rijke eenvoud van dat werk, dat in het gejaagde leven van alledag uit de boot dreigt te vallen.”

Minder is meer

Het kalkmuntfestival staat volgens de organisatie tegelijk voor een sfeer van authenticiteit en rust, waar iedereen de tijd kan nemen om te genieten van woord, beeld, klank en smaak.

„Hier komt kunst aan bod die niet wil overdonderen. Kunst die puur wordt gebracht en daardoor oneindig veel sterker overkomt”, meent Van Evenepoel. „Wat dacht u van gregoriaanse gezangen met wat ondeugende renaissance-toetsen, in de opmerkelijke kerk van Strijtem? Van een vrolijke fanfare of een plakkaatzanger in het kerkportaal? Misschien wil u het mysterie van de mattentaart ontrafelen, een streekproduct uit het Pajottenland, of de honderd smaken van het Lambiekbier ontdekken? Of wil u rondtoeren met een huifkar, op kruidenwandeling trekken of een letterkapper aan het werk zien? Het kan allemaal.”

Ook willen de initiatiefnemers, de provincie Vlaams-Brabant in samenwerking met de gemeente Roosdaal-Strijtem en het gemeenschapscentrum Het Koetshuis, iedereen zonder onderscheid aanspreken. „We trachten elke drempel weg te werken”, maakt de coördinator zich sterk. „Daarom zijn alle optredens gratis. We steken een tandje bij om het festival toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Ook het kleine grut vergeten we niet. Zo brengt een verteller met onwaarschijnlijke creativiteit en vaderlijke charme de gekste verhalen. Zelfs ma en pa zullen aan zijn lippen hangen.”

Het kalkmuntfestival *In de luwte* in en om gemeenschapscentrum Het Koetshuis in Roosdaal-Strijtem op vrijdag 14, zaterdag 15 en zondag 16 mei is gratis toegankelijk. Meer informatie via 016 26 76 05 en 016 26 76 06 of op de website www.kalkmuntfestival.be. Voor bepaalde activiteiten moet u vooraf reserveren.

Ook buiten de school moeten kinderen de kans krijgen Nederlands te praten. © Herman Ricour

Kansen én klasse

Nederlandstalige scholen Brussel in spreidstand

- GOK-decreet heeft averechts effect
- Leraars aantrekken met betere verloning en ondersteuning

Jozefien VAN HUFFEL

„Kinderen van wie de ouders les kregen in het Nederlands, moeten voorrang krijgen in het Nederlandstalige onderwijs.” Zo klonk het onlangs bij de Brusselse parlementsleden Bianca Debaets en Paul Delva (CD&V).

„Het decreet Gelijke Onderwijskansen (GOK) uit 2002 moest kansarme kinderen meer mogelijkheden geven, maar had een

averechts effect”, zegt Debaets, voorzitter van de commissie Onderwijs in de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Een aantal kinderen met Nederlands als moedertaal vindt immers geen plaats in een Nederlandstalige school, en in sommige scholen is tot 95 procent van de leerlingen anderstalig.

Debaets: „Bijgevolg daalt het onderwijsniveau, want voor een goed evenwicht moet toch dertig procent van de kinderen de onderwijstaal als moedertaal hebben. Bovendien wordt altijd gezegd dat we de stadsvlucht moeten tegengaan, maar we verliezen nog steeds de middenklasse, die zo nodig is voor de sociale samenhang. Er is ook de dure

huisvesting in Brussel, maar niets staat dichterbij ouders dan hun kind. Aan het onderwijs mogen we niet raken.”

In 2050 zouden er in Brussel vijftig procent meer kinderen zijn dan vandaag, zo wordt voorspeld. Bianca Debaets beseft dat onze hoofdstad zich op die groei moet voorbereiden, maar gelooft niet dat het volstaat om scholen bij te bouwen.

„Nu al is er een groot tekort aan leerkrachten. Met vijf procent zijn er tien keer meer openstaande vacatures dan in Vlaanderen. We moeten zoeken naar mensen die echt gemotiveerd zijn om hier les te geven, en ik denk dat dat zijn prijskaartje heeft”, zegt Debaets. „Ik heb het dan niet enkel

over een premie of over de verloning. Onlangs werd een systeem van mentors voor jonge leerkrachten afgeschaft, terwijl er juist heel veel nood is aan dat soort ondersteuning.”

Om de kwaliteit van het onderwijs te blijven garanderen, hebben echter ook de leerlingen ondersteuning nodig. Debaets: „Elke leerling krijgt per schooldag niet meer dan een paar minuten de tijd om Nederlands te praten. Ze zouden de kans moeten

„Ouders kiezen een bezielde school vaak boven een school waar spiritualiteit geen plek heeft”

krijgen om veel vaker te oefenen, ook buiten de schooluren, in taalstages of tijdens sport en spel.”

Een deel van de oplossing ligt ook bij het Franstalige onderwijs in Brussel. „We moeten hier samen onze schouders onder zetten. Als er meer en beter Nederlands zou worden onderwezen in de Franstalige scholen, eventueel door moedertaalsprekers, zou dat de druk op het Nederlandstalige onderwijs al deels wegnemen.”

De Nederlandstalige scholen die in Brussel het meest gewild zijn, zijn overigens de katholieke. „Zij doen ontzettend veel inspanningen om allochtone kinderen goed op te vangen. Soms duikt wel de vraag op hoe ze die openheid kunnen bewaren, zonder hun eigen identiteit te laten ondersneeuwen”, zegt Debaets.

En ze besluit: „Als ik echter luister naar de moslims in mijn vriendenkring, dan hoor ik dat ze bewust voor een school kiezen die vanuit een bezieling vertrekt. De katholieke is niet hun overtuiging, maar wel een overtuiging waarvoor ze respect hebben, en dat kiezen ze boven een school waar spiritualiteit geen plaats heeft. Ik geloof dat je met een sterke identiteit zeker meer mensen aantrekt dan afstoot.”

Moeder en haar patiënten

Boek en tentoonstelling belichten geschiedenis gezinsverpleging in Geel

Erik DE SMET

Al sinds de dertiende eeuw worden in Geel psychiatrische patiënten opgevangen. Het systeem van gezinsverpleging, waarbij patiënten bij gezinnen verblijven en hun dagelijkse leven delen, vaak tot hun dood, is uniek.

„Nog altijd verblijven er driehonderd patiënten in pleeggezinnen”, vertelt Geert Vandecruys, die meeschreef aan de geschiedenis van de gezinsverpleging in Geel. „In 1930 woonden in Geel 3.700 'kostgangers'. Dat betekende dat een op de drie Geelenaars iemand in huis had. Dat verhaal wilden we vastleggen, omdat die pleegzorg nu veel minder in het straatbeeld aanwezig is.”

Dankzij een samenwerking tussen stad, instelling en scholengemeenschap konden 150 getuigen

– gezinnen, artsen en patiënten – worden geïnterviewd. Dat resulteerde in een boek en een tentoonstelling.

Geert Vandecruys: „De pleegmoeder is de basis van de gezinsverpleging. 'Kostgevers' moesten geen examen afleggen, maar moesten wel voldoen aan strenge eisen. De instelling – in Geel spreken we van 'de kolonie' – vond hygiëne in huis zeer belangrijk. De zieken moesten ook geregeld baden in speciale badhuizen. Voor vele kostgangers is *ons moe* ook echt een moeder. Kinderen groeiden gewoon op met de kostganger aan hun zij.”

Waarom kwam iemand in Geel terecht? Die vraag bekruip je, als je de vele verhalen op de tentoonstelling beluistert. Schrijvend zijn de levensverhalen van jon-

Gewoon in Geel: patiënten bij hun jaarlijkse viswedstrijd. © rr

ge mensen die helemaal niet ziek waren, maar in de jaren 1930 toch werden geplaatst. „Ons hedendaagse begrip van een geestzieke stemt niet overeen met dat van vroeger”, legt Geert Vandecruys uit. „Epileptici bijvoorbeeld kwamen eertijds terecht in het gehucht Winkelomheide.”

Betere medicatie veroorzaakte een revolutie in de psychiatrie, maar bij de opening van de tentoonstelling loofde Vlaams mi-

nister Jo Vandeurzen de gezinsverpleging als een methode met toekomst.

De tentoonstelling *Tussen de mensen. De spraakmakende geschiedenis van de Geelse gezinsverpleging* loopt tot 30 mei in de Halle, Markt 1 in Geel, maandag gesloten. Het boek *Welkom in Geel* begeleidt deze tentoonstelling. Op zondag 16 mei gaat in Geel de befaamde Sint-Dimpna-omweg uit.